

UNITED NATIONS

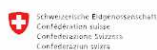
International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia

Obilježavanje dvadesete godišnjice postojanja Međunarodnog suda

Konferencija Outreach programa MKSJ-a koju zajednički sponzorišu Evropska unija i vlade Švicarske, Luksemburga, Nizozemske, Republike Koreje i Inicijativa za pravdu Otvorenog društva

Kontekstualni okvir

Sponzorisan od strane Evropske unije i vlada Švicarske, Luksemburga, Nizozemske i Republike Koreje i Inicijative za pravdu Otvorenog društva.
Co-sponsored by the European Union and the Governments of Switzerland, Luxembourg, the Netherlands, the Republic of Korea and Open Society Justice Initiative.

GRAND-DUCHÉ DE LUXEMBOURG
Ministère des Affaires Étrangères

OPEN SOCIETY
JUSTICE INITIATIVE

Informativni sažetak

U ovom dokumentu opisana je dvodnevna regionalna konferencija koja će se održati u Sarajevu, a na kojoj će se obilježiti dvadeseta godišnjica postojanja Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (dalje u tekstu: MKSJ ili Tribunal). Na konferenciji će se razgovarati o različitim aspektima uloge i nasljeđa Međunarodnog suda u bivšoj Jugoslaviji u posljednje dvije decenije, kao i u godinama koje će uslijediti. Naglasak će biti na nekoliko ključnih tema: sveobuhvatna dostignuća Međunarodnog suda i izazovi s kojima se suočava; njegov doprinos u poticanju vladavine prava u regiji; mehanizmi za zaštitu žrtava i svjedoka na suđenjima za ratne zločine na domaćim sudovima; i budući pristup naroda bivše Jugoslavije arhivi MKSJ-a, koja će se koristiti u pokrenutom procesu suočavanja s prošlošću. Tema će biti i najnoviji izvještaj Međunarodne organizacije za migracije o tome kako u budućnosti obezbijediti isplatu ratne oštete žrtvama sukoba.

Konferenciji će prisustvovati otprilike 200 učesnika, uključujući i rukovodeće osoblje Međunarodnog suda, predstavnike zainteresovanih strana raznih funkcija i položaja na lokalnom nivou iz svih regija Jugoslavije, kao i međunarodne stručnjake i akademike. Najmanje dvije trećine učesnika biće iz bivše Jugoslavije.

Svrha konferencije je otvaranje dijaloga i debate i razvijanje svijesti o uspjesima Međunarodnog suda i izazovima s kojima se on suočava. Konkretnije, očekuje se da će na toj manifestaciji predstavnici zajednica bivše Jugoslavije Međunarodnom sudu dati neposredan uvid o tome šta očekuju od nasljeđa Međunarodnog suda.

Među ostalim ciljevima su učešće u stručnom znanju Međunarodnog suda s područja zaštite i podrške žrtvama i svjedocima i stvaranje platforme za Međunarodnu organizaciju za migracije s koje će ona dijeliti saznanja iz svojih izvještaja o mogućnostima dobivanja odštete za žrtve.

Na konferenciji će se organizovati panel-rasprave i analize, kao i radni sastanci na kojima će se utvrditi teme o kojima će se raspravljati drugog dana konferencije.

Na konferenciji će visoko rukovodeće osoblje Međunarodnog suda imati priliku da razgovara s lokalnim predstavnicima zainteresovanih strana različitog geografskog i ideološkog profila i da ojača veze između Međunarodnog suda i domaćih projekata na realizaciji pravosudne tranzicije.

1. Uvod

Godina 2013. obilježava dvadesetu godišnjicu Međunarodnog suda. To je prilika da lokalne i međunarodne zainteresovane strane ocijene postignuća Međunarodnog suda i da sagledaju njegovo nasljeđe i buduću ulogu na području bivše Jugoslavije.

Kako bi obilježio ovu godišnjicu, Međunarodni sud će biti domaćin dvodnevne regionalne konferencije u Sarajevu. Glavna tema konferencije biće bivša Jugoslavija i uzajamno djelovanje njenih građana i inicijativa iz oblasti pravosuđa i saradnje s javnošću koje provode Međunarodni sud i domaći sudovi.

Među učesnicima će biti i oni koji su na bilo koji način bili zahvaćeni sukobima u bivšoj Jugoslaviji, uključujući žrtve, veterane i mlade, koji se možda lično ne sjećaju sukoba, ali koji uprkos tome žive u njegovoj sjeni. Zainteresovane strane koje se u regiji bave pravom uključuju advokate, sudije i predstavnike organizacija civilnog društva. U tako raznovrsnom rasponu učesnika

su i pobornici i kritičari Međunarodnog suda, kao i lokalni građani koji su aktivno nešto manje angažovani u radu Međunarodnog suda.

2. Sastav i struktura konferencije

Konferencija će se trajati dva dana, a svojom strukturom namijenjena je ciljanim raspravama i odlučivanju od strane najaktivnijih regionalnih predstavnika zainteresovanih strana, kao i širim debatama o ključnim temama, u kojima mogu učestvovati svi prisutni. Na programu konferencije biće niz uvodnih izlaganja, kao i počasni govor. Počasni govor će odrediti smjer konferencije i poslužiti kao okosnica svih debata i rasprava. Na kraju, u sklopu konferencije biće održane i dvije sporedne manifestacije, na kojima će biti moguće voditi nezvanični razgovori i diskusije o glavnim temama konferencije.

Prvog dana održaće se tri radna sastanka na kojima će se govoriti o temama koje uključuju (1) zaštitu i podršku žrtvama i svjedocima na suđenjima za ratne zločine i (2) mjere koje treba preduzeti u cilju osnivanja informativnih centara u državama bivše Jugoslavije te (3) izvještaj Međunarodne organizacije za migracije o mogućnostima reparacija za žrtve ratnih zločina. O zaključcima postignutim na radnim sastancima ponovo će se govoriti drugog dana konferencije na panel-raspravama namijenjenim raznolikijem spektru učesnika i mišljenja.

Govori

- Uvodni govori: Konferencija će početi kratkim pozdravnim govorima predstavnika Međunarodnog suda i lokalnih zainteresovanih strana na visokom nivou. Ti govori će najaviti neke od glavnih tema i pitanja konferencije, uključujući i ulogu lokalnih zajednica, novinara i građana u radu Međunarodnog suda.
- Počasni govor: U sklopu konferencije sudija Theodor Meron, predsjednik Žalbenog vijeća Međunarodnog suda, održaće počasni govor, nakon kojeg će 30 minuta odgovarati na pitanja publike. Tema počasnog govora biće nasljeđe Međunarodnog suda u cijeloj bivšoj Jugoslaviji i izazovi s kojima se on suočava diljem tog područja. Predsjednik Meron će u svom govoru odrediti ključne teme i predmete rasprave konferencije i obuhvatiti pitanja u vezi s vladavinom prava, razvojem po okončanju sukoba i nasljeđem Međunarodnog suda u regiji.

Radni sastanci. Prvog dana konferencije održaće se tri radna sastanka. Tim sastancima prisustvovaće niz važnih predstavnika zainteresovanih strana, uključujući predstavnike lokalnih vladinih i nevladinih organizacija, predstavnike međunarodnih zainteresovanih strana koji djeluju u bivšoj Jugoslaviji, predstavnike žrtava i relevantna stručna lica. Radni sastanci nude mogućnost da se ciljano vode rasprave i donose odluke o nekim od najakutnijih pitanja u vezi s nasljeđem Međunarodnog suda. Zaključci s radnih sastanaka poslužiće kao okosnica za rasprave za okruglim stolom, koje će uslijediti drugog dana konferencije.

- Radni sastanak 1: *Unapređenje mjera zaštite i podrške žrtvama i svjedocima na suđenjima za ratne zločine na sudovima u bivšoj Jugoslaviji.* Glavnim predstavnicima zainteresovanih strana iz domaćih jurisdikcija pridružiće se predstavnici Međunarodnog suda i članovi međunarodne zajednice koji u toj oblasti djeluju na području, kao i predstavnici žrtava i civilnog društva, kako bi razgovarali o akutnim problemima u pružanju efikasne zaštite i podrške žrtvama i svjedocima na suđenjima za ratne zločine koja se vode pred domaćim sudovima u bivšoj Jugoslaviji. Učesnici ovog radnog sastanka imaće priliku da razmijene iskustva, iznesu sve ono što su naučili u preko dvije decenije djelovanja Međunarodnog suda u ovoj oblasti, kao i da pospješe saradnju među domaćim pravosuđima na području. Svrha radnog sastanka biće uspostavljanje konkretnih i efikasnih načina saradnje i razmjene

znanja i iskustva, kako između Međunarodnog suda i domaćih sudova za ratne zločine, tako i između glavnih regionalnih zainteresovanih strana.

- Radni sastanak 2: *Informativni centri*. Inicijativa za osnivanje informativnih centara (IC) – u kojima bi se držale kopije javne arhive MKSJ-a u digitalnom obliku – u državama bivše Jugoslavije traje već nekoliko godina. Na osnovu izvještaja sastavljenog za generalnog sekretara UN-a, vlade država koje su nastale po raspadu Jugoslavije pozvane su da preuzmu zadatak osnivanja IC-a. Radne grupe s posebnim osvrtom na konkretne države osnovane su kako bi pomogle u tom zadatku, a trenutno pregovaraju o okvirima funkcionisanja svakog IC-a. Te radne grupe sastaće se za vrijeme konferencije s namjerom da finaliziraju sporazum o konceptualnim, finansijskim i upravnim pitanjima u vezi s osnivanjem IC-a i da utvrde datum konferencije donatora koja treba da se održi u neposrednoj budućnosti.
- Radni sastanak 3.: *izvještaj Međunarodne organizacije za migracije o reparacijama za žrtve ratnih zločina u bivšoj Jugoslaviji*. Nakon nedavne objave izvještaja IOM-a o mogućnostima razvoja programa isplate odštete žrtvama ratnih zločina u bivšoj Jugoslaviji, Međunarodni sud će iskoristi priliku nastalu okupljanjem svih relevantnih regionalnih i međunarodnih zainteresovanih strana da za njih omogući dovoljno vremena i prostora da razgovaraju o izvještaju i da dođu do konkretnih zaključaka o tome kako nastaviti proces. Cilj radnog sastanka biće da učesnici osnuju radnu grupu sastavljenu od predstavnika vlade/civilnog društva, što bi pokrenulo taj proces, eventualno pod pokroviteljstvom neke međunarodne organizacije aktivne u regiji.

•

Panel-rasprave: Drugog dana konferencije održaće se tri panel-rasprave. To će biti prilika da se široj publici izloži sve ono o čemu se razgovaralo na radnim sastancima prethodnog dana i da ona o tome iznese svoje mišljenje. Rasprave će trajati jedan i po sat, a biće više nego dovoljno vremena za pitanja i diskusiju. Raspravama će predsjedavati iskusni moderatori, spremni da aktivno podstiču diskusiju. Učesnici panela iznijeeće kratko izlaganje (svaki po pet do sedam minuta), a ostalo vrijeme će biti otvoreno za diskusiju.

- Panel 1: Procjena 20 godina rada Međunarodnog suda. Na ovoj panel-raspravi govoriće se o uspjesima Međunarodnog suda i njegovoj ulozi u jačanju vladavine prava u bivšoj Jugoslaviji. Učesnici će sagledati pravne inicijative Međunarodnog suda u regiji, njegovu praksu koja služi kao uzor i njegov doprinos u provođenju pravde u toku tranzicije. Učesnici panela neće samo ocjenjivati značaj Međunarodnog suda, već i načine na koje on svojim nasljeđem može nastaviti da doprinosi razvoju pravosuđa. Isto tako, razmotriće eventualne dopunske aktivnosti koje bi pravosuđa ili mehanizmi u postupku tranzicije mogli pokrenuti u budućnosti. Među učesnicima panela biće predstavnici Tužilaštva, Vijeća, Službe Međunarodnog suda za odnose s javnošću (predstavnik programa "Outreach"), lokalnog sudskog tijela i jedne akademske ustanove ili organizacije.
- Panel 2: Međunarodni sud i lokalna pravosuđa: Iskustva u pružanju podrške i zaštite žrtvama i svjedocima. Jačanje lokalnih pravosudnih tijela i djelotvornosti suđenja za ratne zločine koje oni vode jedna je od ključnih tema u preuzimanju nasljeđa Međunarodnog suda. Učesnici ove panel-rasprave razgovaraće o tome kako se bogatstvo stručnosti i znanja koje Međunarodni sud godinama stiče najbolje može iskoristiti za pružanje snažne i efikasne podrške i zaštite za žrtve i svjedoke u regiji. U raspravi će, između ostalih, učestvovati predstavnici Službe Međunarodnog suda za žrtve i svjedoke, njihove kolege – pripadnici službe za zaštitu žrtava i svjedoka na lokalnim sudovima i predstavnici grupa žrtava i nevladinih organizacija.

- Panel 3. Odšteta žrtvama ratnih zločina u bivšoj Jugoslaviji: Kako naprijed? Moderatorima ove panel-rasprave biće predstavnici Međunarodne organizacije za migracije (dalje u tekstu: IOM). Organizacija IOM je na poticaj Međunarodnog suda nedavno dostavila izvještaj pod naslovom ‘Odšteta žrtvama ratnih zločina u bivšoj Jugoslaviji: Kako naprijed?’. Panel-rasprava će početi sažetkom izvještaja IOM-a, a zatim će razne zainteresovane strane aktivne u bivšoj Jugoslaviji imati priliku da iznesu svoje mišljenje o izvještaju. To će takođe biti prilika da se jasno objasni da Međunarodni sud može i treba imati ograničenu ulogu u ovom procesu. Među učesnicima panel-rasprave biće predstavnici IOM-a, zainteresovane strane na lokalnom i međunarodnom nivou angažovane u oblasti ratnih odšteta, predstavnici Međunarodnog suda iz Tužilaštva i lokalni predstavnici žrtava.
- **Sporedne manifestacije:** U sklopu konferencije održaće se dvije sporedne manifestacije, isključivo organizovane za ovu priliku, a namijenjene podsticanju daljnjeg razmišljanja i dijaloga o ključnim temama konferencije.
- Prikazivanje filma: U sklopu konferencije prikazaće se dokumentarni film, pod radnim naslovom “Glasovi žrtava”, koji će biti snimljen specijalno za ovu priliku. Film istražuje ključnu ulogu koji žrtve imaju u radu Međunarodnog suda i daje kritički i sveobuhvatan osvrt na one koji su okarakterisani kao žrtve i o tome šta znači nositi takav naziv.
- Izložba: Međunarodni sud gledan okom djeteta. Jedan dio zajedničkog prostora na konferenciji biće posvećen izložbi crteža djece iz bivše Jugoslavije koja su inspiraciju našla u tome kako vide i tumače Međunarodni sud i njegov rad, kao i u svojim vizijama i nadama u budućnost njihove regije.
- **Neformalno uspostavljanje kontakata i dijalog:** Jednako važan kao i strukturirani aspekti konferencije je prostor namijenjen učesnicima konferencije za vođenje neformalnih razgovora i uspostavljanje kontakata. Na konferenciji će se okupiti širok spektar učesnika, od kojih neki ranije nisu nikad bili međusobno u kontaktu, između ostalih rukovodeće osoblje Međunarodnog suda, lokalni advokati i sudije i predstavnici grupa iz cijele regije koji nužno ne prisustvuju nužno skupovima o međunarodnom krivičnom pravosuđu. Prema tome, konferencija će ponuditi mogućnosti dijaloga velikom broju učesnika širokog spektra stavova i stepena angažmana u radu Međunarodnog suda.

3. Koristi konferencije

Učešće visokih zvaničnika Međunarodnog suda na lokalnoj konferenciji je snažan pokazatelj orijentisanosti Međunarodnog suda na učinak koji njegov rad ima na lokalne zajednice. Budući da se Međunarodni sud priprema da okonča svoj mandat, ova konferencija je prilika da se sagleda njegov rad u posljednjih dvadeset godina i da se baci pogled u budućnost na nasljeđe koje će on ostaviti za sobom. Učesnici iz regije imaju priliku da na konferenciji iz svoje perspektive sagledaju uspjehe i propuste Međunarodnog suda.

Važni povoljni ishodi ove konferencije biće rasprave, zaključci i preporuke o načinima na koje pravosudna tijela, kako na lokalnom, tako i na međunarodnom nivou, mogu i dalje jačati pravosuđa u cijeloj bivšoj Jugoslaviji. Konferencija će ojačati međusobno djelovanje međunarodne pravde, pravosuđa i poslijeratnog razvoja i poslužiće kao podsticaj za daljnje napore na tim područjima, naročito onima koji se odnose na razvoj programa isplaćivanja odštete žrtvama ratnih zločina. Posebna pažnja posvetiće se pitanju zaštite i podrške za žrtve/svjedoce, kao i mehanizmima za njihovo poboljšanje u praksi lokalnih sudova za ratne zločine.

Uključivanje širokog spektra učesnika na konferenciji, među kojima i onih sa kritičkim stavovima, konferenciju može učiniti forumom za otvorenu raspravu, dijalog i inspiraciju. Visoki zvaničnici Međunarodnog suda će svojim prisustvom osigurati da regionalne zainteresovane strane taj dijalog i povratnu informaciju direktno prosljede institucijama. Konferencija će stvoriti forum za kreativno planiranje daljnjih pravosudnih projekta i jačanje regionalne odgovornosti.

Konferencija će biti odskočna daska za daljnje korake u pokretanju inicijativa za očuvanje nasljeđa koje Međunarodni sud trenutno razvija na području bivše Jugoslavije, prije svega u stvaranju informativnih i dokumentacionih centara.

Ova manifestacija će skrenuti pažnju na predanost Međunarodnog suda angažovanju sa predstavnicima zainteresovanih strana na lokalnom nivou i rješavanju izazova na koje i dalje nailazi u regiji. Održavanjem konferencije u bivšoj Jugoslaviji i stavljanjem naglaska na lokalne organizacije i pojedince Međunarodni sud ističe svoju posvećenost regiji i onima na koje se njegov rad najviše odnosi.

Za lokalne učesnike konferencija će biti prilika da saznaju više o radu Međunarodnog suda i da ga dožive kao višedimenzionalnu i složenu organizaciju, a ne kao puku metaforu ili simbol. Nadalje, konferencija će omogućiti da predstavnici lokalnih zainteresovanih strana iznesu visokim zvaničnicima Međunarodnog suda svoje stavove i probleme u vezi s radom Međunarodnog suda. Na kraju, što je možda i najvažnije, na konferenciji će u kontakt doći predstavnici raznih zainteresovanih strana iz cijele regije, što će omogućiti otvoreni dijalog i uspostavljanje partnerstva koje može ispuniti cilj Međunarodnog suda u vezi sa stvaranjem dugoročne stabilnosti i jačanjem vladavine prava na području bivše Jugoslavije.